

Coperta: Mariana Șerbănescu
Culegerea: Geta Gheorghiu
Tehnoredactarea: Ofelia Coșman
Redactarea și corectura aparțin autorului

GAVRIL MATEI-ALBASTRU

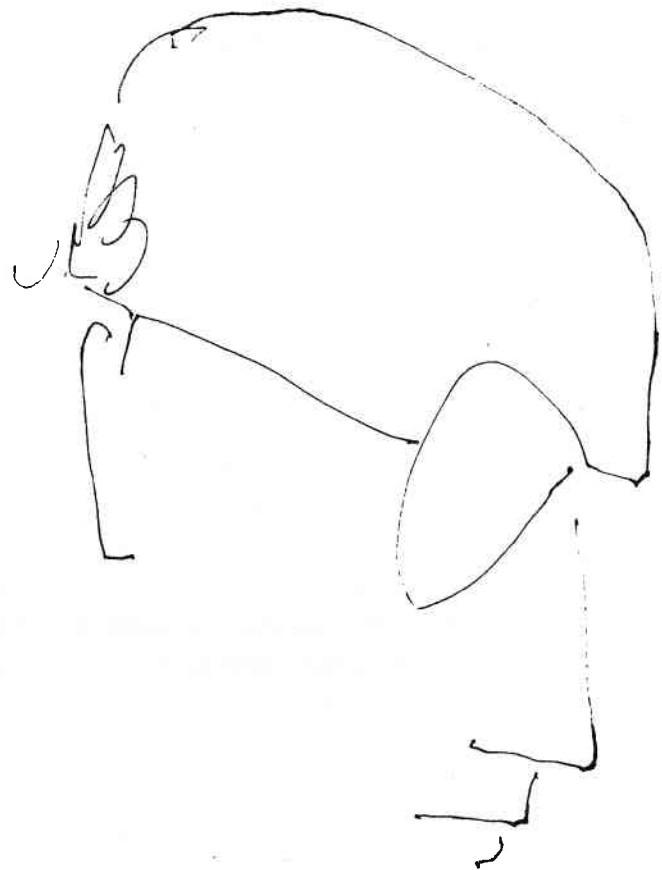
**ALTE
POVEȘTI ALESE**

Toate drepturile rezervate autorului și editurii.

România Press
București, 2007

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MATEI-ALBASTRU, Gavril
Povești alese / Matei-Albastru, Gavril. - București;
România Press, 2007.
ISBN 978-973-8236-75-2

821.135.1-34



KNĂ VIKS GAVRIL MATEI-ALBASTRU

by THING MAM TUU

thi 4/12/2004 VNU.

STRIGOIUL

A fost odată ca niciodată, că dacă nu era nici nu se povestea. În Țara de Dincolo de Păduri, la marginea Împărăției Albastre, trăia, demult de tot, într-un sătuc ce nu avea mai mult de vreo câteva case, un cioban gospodar, care moștenise de la părinții săi o turmă de oi mare și frumoasă. El își avea căsuța mai retrasă de lume, la un capăt de sat, într-o vâlcică verde și mănoasă, numită Valea Albă, la marginea Pădurii celei Mari, și-o grădină care se întindea pe un deal întreg, mare și înalt, urcând până sub poala Muntelui Retezat. Mai departe de sat, pe vârful muntelui, ciobanul își păștea vara oile, pe-o pășune alpină, unde el își săpase o fântână și-și făcuse o stână.

În grădina de lângă casă, ciobanul avea, într-o stupină, vreo câteva știubeie pline de harnice albine, care strângeau toată vara miere de pe florile câmpului, din pădure și din grădină. Toamna ciobanul cobora cu oile din munte, căci veneau ierni cărunte, cu multă zăpadă, iarba se usca repede și frunzele cădeau, astfel că turma lui de oi nu mai avea ce să pască și trebuia să fie hrănită acasă, în staul, cu paie, fân, otavă și cu frunzare. Așa că omul nostru, ciobanul-gospodar, căruia-i curgea numai lapte și miere prin ogradă, și-a luat o nevastă, ca să-i vadă de casă. Și ea îi vedea, sărăcuța de ea, ba se mai și ducea sus pe munte, la el, să mai șadă și să aducă lână, lapte și brânză bună, pe care le vindea la oamenii din

sat, ca și dânr-o comună mai apropiată și pe la domniile cei mari dintr-un oraș ceva mai depărtat.

Ei își mânau norocul, cum puteau, de la spate, cu mâinile muncite și palmele crăpate. Cu toate că se vedeau mai mult iarna, nu trăiau în zadar, căci se iubeau nespuse. Erau chiar fericiți. Zilele vieții lor se tot adăugau, ca torsul pe fus. Pentru că viețuiau mai departe de lume și despărțiți de sat prin Podul cel de Lemn, ce trecea peste Valea Albă, și aveau casa așezată cu fața către miază-zi, înconjurată de tufe de sălcii bătrâne, de pomi fructiferi și de viță de vie, primăvara venea mai devreme acolo la ei și nevasta, rămânând singură, în loc să meargă-n sat, se ducea în pădure, cu un coș de răchită, în care culegea, strângând, picătură cu picătură, nu doar sevă de carpeni și de jugăstri, ci și coajă de arbori, frunze, flori, muguri de copac, rădăcini, ierburi și buruieni, toate bune de leac. Strângea ca o furnică, pe cât era de mică, pe-atât era de harnică; și era și voinică. Și era și știutoare nevoie mare. Alegea după formă și după felul de întrebuințare, o cantitate cât mai mare, pe care seara o răsturna pe masă, împărțind-o-n mai multe părți, pentru leacuri și pentru mâncare, ca să își facă de-ale gurii din ea sau să o pună la păstrare. Lega frunzele, florile în buchete, ierburile și buruienile în smocuri, cojile și rădăcinile în snopi mici, ca pe niște surcele și le punea la grindă în casă ori în tindă să se mai zvânte, sau le urca în pod, căci culegea de primăvara devreme până toamna târziu, nu doar ierburi și flori, ci și ciuperci și fructe de pădure și poamele din pomii din grădină, și legume bune, pe care le băga în beci, prune grase sau bistrițe, din care făcea țuică sau silvoiz — marmeladă/magiun —, ori struguri ca tămâia, din care făcea vin și răzăchie. Grădina era mare și n-avea niciun gard, ci numai o cărare, îngustă ca o sfoară subțire, dar care ducea ață până dincolo de Pădurea cea Mare, în

vârful Muntelui Retezat, pe care tot mereu o lua în picioare, mergând cu demâncare la bărbat, să-și astâmpere dorul cel mare.

Și toate au fost bune și frumoase, atâta vreme cât oamenii erau tineri și le fugea repede sângele prin vine, furnicându-le măduva de prin oase. Ea se ducea de vineri și rămânea la stână până duminică sau marți, când sunt trei ceasuri rele și trebuie să te desparți. Dar câteodată sta la stână de vineri până vineri, c-așa fac oamenii când sunt tineri. Nu mai țin cont de obiceiuri și de sărbători, mai ales dacă vor să și strângă avere cât mai multă, ca să le-o lase moștenire la copii, fete și feciori. Și ei, pe cât mai mult aveau, pe-atâta și strângeau. Pentru că se gândeau că într-o bună zi va veni barza și la ei și le va aduce copii, făcându-și cuib, dacă nu pe casă ori prin grădină, baremi pe furca fântânii de la stână. Dar barza nu veni.

Nevasta ciobanului era într-atât de cuminte și înțeleaptă, că ea cunoștea nu numai toate cojile, rădăcinile, frunzele, florile, mugurii de copac, dar și toate ierburile și buruienile cele bune de leac. Știa cum se fac rosturile vieții și sortii, cum se leagă-dezleagă dragostile, și urile și cum se desfac, și când îi venea câte unuia ceasul morții. Toate fetele și nevestele cele din sat începură să vină de la o vreme la ea, după câte un sfat, după o vorbă bună, sau una rea. Și s-o cheme de moașă la nașteri, de nănașă la nunți, sau chiar de bocitoare la vreo înmormântare. Pentru că era mult prea mic, iar în apropiere nu se găsea nicio mănăstire și niciun schit, de maici sau de călugări, satul n-avea biserică, nici cimitir cu cruci și oamenii își îngropau morții pe sub pomi, meri, pruni și nuci, sau pe sub stânci.

Pe măsură ce vremea vremea, văzând că barza tot nu mai sosea, omul venea acasă cu turma lui de oi toamna și era tot

mai supărat pe doamna sa. „Draga mea, îi grăi într-o dimineată de toamnă târzie cu brumă, mai în serios, mai în glumă, oare cu ce vom fi păcătuit, că bunul D-zeu ne-a dat de toate, dar ne-a și pedepsit, că noi n-avem, până la vârsta asta, niciun copil, așa cum au mai toate nevestele din sat, fie ele deștepte, ca tine, fie mai toante? Că tu rămâi tot anul acasă și de toată lumea te îngrijești, numai norocul nostru nu știi să îl găsești. Uite c-au trecut șapte ani, de când tot stai acasă și socăcești. Satul cel nou și mic a mai crescut și casele s-au înmulțit, în vreme ce noi parcă ne-am învechit și ne-am răcit unul de altul. Și măcar că avem de toate, parcă-mi lipsește ceva și nu sunt fericit“.

„O, dragul meu, bărbate, îi răspunse femeia, de ce-ți mai faci păcate și spui astfel de vorbe nerumegate? Că eu de câte ori nu stau noaptea singură, pe lavița de-afară, din târnaț, lăsând ușa casei deschisă, să se mai zvânte florile și să se mai usuce și câte un cârnaț, lăsând să bată, prin casa descuiată aerul cel tare, ca spiritul cel sfânt, în timp ce pomul vieții din fața casei noastre, cu crengile-aplecate, de poame încărcate, lovește-n stâlpii de la cerdac și în ferestre? Nimic alta nu fac, ci stau și mă gândesc cât îmi ești tu de drag și cum ești singur-cuc, sus pe Muntele Retezat și departe de mine, ca pe-o creangă de nuc și suspin și oftez și îmi vine câte un dor așa mare de tine, că simt că mor, dacă nu mă iau și mă duc a doua zi la tine. Tu crezi că eu nu vreau să vină barza aia odată și la mine? Sau măcar duhul-sfânt să pogoare din cer, ca peste pânțelele mamei noastre, Sfintei Fecioare?!“

După alți șapte ani, cei doi, tot mai bătrâni, au ajuns bocotani. Omul era cel mai avut cioban de prin părțile locului, iar femeia atât de hirulită, că îi mersese vestea peste nouă hotare că era vrăjitoare. Și-ntr-adevăr, ea începu să dea și în cărți și în bobi, să ghicească-n ghioc și în cafea, să le țină,

celor care veneau la ea, o scoică la ureche, în care se-auzea cum vuieste marea. Vedea, până și-n para focului, în vânt și în cenușă, în zborul păsării și-n forma norului, nu numai mersul norocului și-al sortii, dar și apropierea morții și tot ce avea femeia sau omul acela, nu numa-n fața porții, dar vedea până și gunoiul strâns cu mătura după ușă. Avea acum casa plină de flori, de ierburi și buruieni uscate, de scoarțe de copac și de rădăcini de tot felul, bune de leac, sau pentru dezlegare de dragoste sau legare de drag, de vrăji și de boscoane, de necaz ori belea, că aproape nu mai avea loc unde să stea în ea. Orice fată fecioară, care vroia să se mărite, venea la ea cu desagi plini cu pite, iar atunci când pleca îi lăsa și cămașa cusută cu flori de pe ea. Feciorii cei neînsurați veneau la ea cu miei, viței, cu porci, tot felul de iosagi, iar înainte să plece de la ea, femeia îi puneă să se dezbrace de nădragi, să-și lase acolo cămașa și izmenele, să le descânte, să le afle leacul sau să le facă cu dracul, ca să nu-i părăsească pe ei cosânzenele. Nevestele mai tinere și măritate, pe care vroia să le părăsească bărbatul, îi lăsau și cercei și inele, ca să-l lege din nou de ele, cu descântatul. Câte un bărbat mai bătrân, căruia îi murise ori îi fugise de acasă nevasta, îi aducea câte un car de paie sau de fân. Oamenii din comuna cea mai apropiată veneau cu sarsanale-ncărcate pe cai sau pe măgari, cu carul tras de boi, plin cu saci de mălai sau făină, ori cu alte bucate, pe care nu le puteau căra în spate, să aibă ce mânca femeia sau de dat peste iarnă la oi bărbatul. Domnii cei mari din orașul mai depărtat veneau cu pungi groase și pline de ducați de argint, de forinți, de parale și de creițari. Cu cocoșei de aur își burdușise femeia un hambar, cu banii de argint își umpluse-o cămară, iar pe ceilalți îi găsea și pe jos, prin curte și grădină, pe-o suprafață atât de mare și într-un strat atât de gros, că ajungeau până la urdinișul știubeielor